

לוקוטי ופסקי הלכות "חוקי היום"

ותלמודם
"חוקי היום"
לעשות רצונך
בלבב שלם

שע"י "חדר הוראה"

שבונת מנחת יצחק פעיה"ק ירושלים תובב"א - בראשות הרב היים אהרן בלייער שליט"א

דיני

מקרה ממזונות

בקשה:

נא לשלוח לכמה שיותר
אנשים כדי שיגיע הלכות
אלו לבתי בני ישראל,
לתועלת הציבור, וכך יש
לכם יד בהפצת תורה
ובהלכות נחוצות

לקבל הגליון כל שבוע במייל:

Paskenshtibel@gmail.com

אפשר להוריד
גליונות קודמים

[Archives - ארכיון](#)

ככה תורמים היום.

[לתרומות](#)

ליקוטי ופסקי הלכות "חוקי חיים"

ותלמוד
"תקופת החיים"
לעשות רצונך
בלבב שלם

שע"י "חדר הוראה"

שכונת מנחת יצחק פעיה"ק ירושלים תובב"א - בראשות הרב חיים אהרן בלייער שליט"א

286

פרשת בא תשפ"ג

דיני בית מרחץ - ג' - עניני ממונות

נא לא לעיין בגליון
בשעת התפילה
וקריאת התורה

תשלומים למקוה

מנוי למקוה

- א. להעביר לאחר. מי שמנוי למקוה במחיר חדשי, ורוצה לוותר על טבילה אחת שהוא רגיל בה לטובת חבירו או אחר, האם מותר לו להעביר לאחר. אסור לו להעביר לאחר מאחר שהמנוי הוא רק בעבורו ולא לתת לאחרים, ואפילו אם הוא אינו הולך בעצמו באותו יום, מ"מ כשנותנים מנוי לחודש במחיר מוזל, דעתם היא שיתכן שלא ישתמש בו במקסימום ויחסרו לו כמה פעמים, ולכן אסור לו לתת לאחר להשתמש במנוי שלו במקומו (שו"ת משנה הלכות ח"ז סי' ק"ג).
- ג. נחסר כמה ימים. אם אירע שלא נשתמש במנוי חודשי לכמה ימים באונס או ברצון, אין לו זכות תביעה מהגבאי לקבל איזה סכום חזרה, משום שזה נחשב כשכירות וגם כשאינו משתמש בשכירות במלואה אין לו זכות לקבל כסף חזרה (עי"פ הקצוה"ח סי' ש"י ונתיבות שם).
- ד. ומ"מ כשאדם יודע שנוסע למקום אחר ויחסר לו חלק חשוב מהחודש, על אף שמעיקר הדין אינו זכאי לקבל ניכוי לימים שחסרים, מ"מ לפעמים יש לגבאי סמכות מהקהילה להתחשב עם המנוי ולנכות כשנחסר חלק חשוב כגון חציו וכדומה (המאור תני"ו עמ' נ"ד).

דלת מסתובבת

- ה. להידחף עם אחר. מצוי מאד במקוואות שבכניסה קיימת דלת מסתובבת, שנפתחת ע"י תשלום או מנוי למקוה, והרבה פעמים אנשים רוצים להצטרף וליכנס יחד עם הראשון ונימוקו עמו ששכח את הכרטיס מנוי בבית או שאין לו אמצעי תשלום עליו וישלם מחר וכדומה.
- ו. אם הבן אדם מוכר לך או נראה כמוחזק בכשרות ואיש נאמן, מותר להכניס אותו איתך והוא נאמן לומר שכבר שילם או שישלם, אבל אם לא, אז אין להכניס אותו איתך, שהרי יכול שיגרם על ידך הפסד למקוה ויש בזה חשש משום לפני עור לא תתן מכשול וגם מסייע.
- ז. וכן מי שמצדיק עצמו להיכנס עם מישהו אחר, יש לו לבקש רשות מהראשון להיכנס איתו ולא סתם להיכנס איתו בפתאומיות כדי שהראשון ידע שעתידי להידחף במקום צר ולהתכונן בהתאם, וכן להסביר לו את הסיבה שמרשה לעצמו לעשות כן, משום 'והייתם נקיים' שלא יחשדוהו שנכנס ללא תשלום.

מצא כסף במכונה בכניסה למקוה

- ח. אם אדם מצא כסף במכונה בכניסה למקוה [וה"ה בשאר מכוונות מכירה, משקאות וכדומה], כגון במקום שהמכונה פולטת עודף ומצא כמה מטבעות, או שהיה כבר כסף במכונה שהוכנס ע"י זה שקדם לו ונמצא שהוא היה צריך רק להשלים הסכום הקבוע, האם זה שייך לו או צריך לתתו לקופת המקוה.
- ט. מאחר שהוא מקום שנמצאים בו רבים, וכסף אין לו סימן, הרי הכסף שלו ואינו צריך להחזירו לקופת המקוה שהרי קופת המקוה לא קנאו בקנין חצר מאחר שדינו כחצר שאינה משתמרת (עי' מש"כ מו"ר בפתחי חושן דיני אבידה פ"ב סק"ב).

חיוב לשלם על טבילה בשבת

- י. מעיקר הדין מותר למקוה לגבות כסף על טבילה שמתקיימת בשבת (עי' מש"כ לענין שכר שבת גליון 280 אות ל"ז), ולכן מקוה שמקפיד שלא יטבלו במקוה בלי תשלום ע"י תליות מודעה על כך, או במודעה שהוא רק למנויים, או רק לאנשי הקהילה, יש להם רשות לעשות זאת, ואסור להשתמש במקוה כזה בלי תשלום או רשות, משום איסור גזל.

יא. אמנם מן הסתם כשאין מודעה כזאת, מותר להשתמש במקוה בשבת בלי תשלום כי ישראל קדושים הם ומניחים לאחרים להוסיף עליהם קדושה וטהרה ביום קדוש זה.

תשלום על מגבת

- יב. משלמים על מגבת. יש מקוואות שלוקחים כסף על מגבת בנוסף לתשלום למקוה. ומאחר שהוא מדין שכירות כלים, מותר למקוה להתנות תנאים בשכירות. ולכן אם מתנים שאסור לשים המגבת על הרצפה, אזי אסור לשים המגבת על הרצפה. ופשוט הוא שצריכים לשלם על כל מגבת ואסור לקחת בלי תשלום, ואסור לקחת שתיים.
- יג. ויש אלו שנמצאים במקוה בלי מגבת ולכן לוקחים מגבת משומשת מסל הכביסה ומשתמשים בה [והם אינם איסטניס...], אבל כשלוקחים כסף על המגבות, ויש מודעה שאסור לקחת מגבת אפילו משומשת בלי תשלום, אזי אסור להשתמש אפילו במשומשת, כי כך התנו בפירוש.
- יד. ומי ששכר מגבת, כשעולה מן הטבילה, צריך לדקדק לקחת את המגבת שהוא הכין לעצמו ולא לקחת מגבת של אחר, שהרי רק את אותה מגבת שכר ע"י הגבהה, ואם מישהו לקח את שלו ורואה שם מגבת אחרת תלויה, מותר לו לקחתה שיתכן שנתחלפו לו, אבל אם אינו מוצא שם מגבת אחרת תלויה, אסור לו לקחת מגבת אחרת בחינם שהרי זה שלקחה בטעות, לקחה ממנו ולא מהמקוה.
- טו. אין משלמים על מגבת. ויש מקוואות שאינם דורשים כסף על מגבת אלא המגבת כלולה במחיר של הטבילה, אמנם גם במקרה כזה, הרי השתמשות במגבת הוא שכירות על המגבת, ולכן אם יש מודעה שאסור לקחת שתיים, אסור לקחת שתיים.
- טז. וכשעולה מן המקוה ואינו מוצא המגבת שהכין לעצמו ויתכן שאחר לקחה, מותר לו לקחת מגבת אחרת מהמקוה, שהתשלום למקוה מזכהו בזכות השתמשות במגבת אחת, ואם אינו מוצא את שלו, יקח אחרת, אלא שמן הישר והטוב, להשתדל תמיד לקחת המגבת שהוא הכין לעצמו (פסקי המשפט סי' שני"ט אות ט"ז).

דיני אבידות במקוה

נתחלפו בגדיו בשל אחרים

- יז. לקח משל אחר. אדם שלקח בגד של מישהו אחר בטעות כגון כובע, חליפה, מכנסיים, גרביים, גאטשקעס וכדומה, ולאחר זמן שם לב כגון בביתו שהבגד שעליו אינו שלו, לא ישתמש בזה שלקח, ויכריז על הבגד שלקח בטעות ע"י מודעה במקום שלקחו משם או בלוח מודעות של המקוה וכדומה, ויחזירוהו לבעליו עם סימן, אף אם עדיין לא מצא את שלו.
- יח. ומעיקר הדין, אין לו להחזיר את הבגד למקום שלקחו משם שאולי חזרו בעליו בינתיים ולא מצאוהו וכבר לא יחזור שוב לחפשו (סמ"ע סי' ר"ס סקמ"ח), ומכיון שהוא נעשה עליו שומר אבידה, צריך להכריז על ידי תלית מודעה כנ"ל (רמ"א סי' ר"ס ט"י).

- יט. מ"מ במקום שיתכן שהבעלים יחפשו את אבידתו כמה פעמים באותו מקום, כי אינו יודע מתי יחזירו לו את חפציו, ויש יותר סיכויים שימצא הבעלים את הפריט במקום שנאבד, מאשר לתלות פתק בלוח מודעות, אזי עדיף להחזירו למקומו כשהוא בגד פשוט ואינו דבר של ערך באופן שאין בו חשש שמא יגנבו אותו.

כ. **אחר לקח את שלו.** אם אחר לקח בגדו ובמקומו הוא רואה הבגד של מישור אחר, אינו רשאי לקחת או להשתמש בשל חברו, אפילו שימוש זמני עד שיחליפו בחזרה, מטעם שהוא שואל שלא מדעת (ש"ע ח"מ סי' קל"ו ס"ב).

כא. **דברים שאינם מקפידים** כשהחליפו בגד או פריט מהסוג שאין מקפידים להשתמש בשלו דוקא, מותר להשתמש בשל חברו עד שמחליפים במידה שעומדים על הטעות, והוא כגון גופיה, גרביים, מטריה, מגבת, מעיל גשם דק, טלית קטן וגדול (תשובות והנהגות ח"ו סוף סי' רפ"ח) וכדומה, אבל בדברים שמקפידים ורוצה דוקא את שלו, אסור להשתמש בהם אפילו שימוש זמני כנ"ל.

נדמה שהוא שלו

כב. מי שנאבד לו איזה בגד או מגבת, וכשחזר לקחת אותו רואה אותו פריט הדומה לו באותו איזור אבל אינו יודע בודאי שהוא שלו, מותר לו לקחת בפרט כשמונח שם איזה זמן מה ולא באו לקחתו (ש"ת מנחת יצחק ח"ג סי' י"ז).

סבון ושמפו

כג. כשרואים סבון או שמפו במקוה, אסור להשתמש בו בלי רשות הבעלים, משום שיתכן שהינחום שם בכוונה, או שנשכח בטעות, אבל אין זו אבידה, מ"מ אם עובר זמן רב כגון חודש ורואים שעדיין נמצא באותו מקום ולא זו משם, מותר לקחת ולהשתמש בו שודאי נתייאשו הבעלים והוא במקום המשתמר קצת.

כד. כשמוצאים בקבוק של שמפו במקלחות ונשאר קצת בבקבוק באופן שאין דרך בני אדם לחזר אחריו, מותר לקחת משום שאפשר לתלות שהבעלים נתייאשו ממנו או שדעתם להפקירם לטובת האחרים.

כה. **שמפו אישי.** לפעמים מוצאים במקלחות שאריות של מנה אישית של שמפו, בקבוק קטן של בתי מלון, או בשקית ניילון שאחד הכין בביתו לצורך שימוש חד פעמי והוא כבר מנוקב, ומכיון שיתכן שהבעלים כבר השתמש בו כרצונו ואין דעתו כלל על השאריות, מותר לאחר להשתמש בו, וזה עוזר כשאחד שכח להביא סבון משלו.

מצא כסף

כו. מי שמצא כסף במקום ציבורי כגון במקוה או בבית הכנסת, הרי אלו שלו (ש"ע ח"מ סי' רס"ב סי' י"ז) משום שדרך האדם למשמש בכיסו בכל שעה (סמ"ע סק"ג) וכסף אין לו סימן, כי מקום, מניין וסכום הכסף אינו סימן (רמ"א שם סי"א), ולכן כשהגביה הכסף אפשר לנקוט שכבר נתייאשו הבעלים מהם ובהיתר באו לידו.

כז. **בזמננו.** אע"פ שיש שהעירו שהיה המציאות הוא שאין אדם ממשמש בכיסו בכל שעה, ורוב אנשים אינם יודעים בדיוק כמה כסף יש בכיסם, בין במטבעות ובין בטרות וא"כ יתכן שהמוצא הגביה אותם לפני שידעו בהם הבעלים והוי יאוש שלא מדעת שלא הוי יאוש (הגר"ש"א, ס' השבת אבידה כהלכתה פ"ה הע' ח').

כח. מ"מ רוב הפוסקים ס"ל שמסתימת חז"ל שלא חילקו בין מטבעות מרובים ומועטים, הרי הכלל במקומו עומד והדין הוא שאפשר לנקוט שכבר התייאשו הבעלים, והרי הם שלו (ש"ת אל"מ י"ד ח"ד סי' כ"ג אות י"ג, מ"ר בפתחי חושן פ"ב הע' כ"ג, ש"ת משנה הלכות ח"ז סקמ"ב), ולכל הפחות משום דהוי כהפקר ב"ד (הגר"ח קנייבסקי בשם החו"א, השבת אבידה כהלכה פ"ה הע' ז).

דברים שנשכחים במקוה

כט. **יאוש שלא מדעת לא הוי יאוש.** אדם שמוצא אבידה שאין בה סימן והגביה אותה קודם שידוע שנתייאשו הבעלים ממנה, אע"פ שאח"כ נתייאשו הבעלים, חייב להחזיר משום שבאסורא באה לידו מאחר שהגביהו קודם יאוש (ש"ע סי' רס"ב סי"ג, סמ"ע סק"ט).

ל. **אם בעל המקוה מחוייב בהשבת אבדה.** לפי"ז דנו הפוסקים האם האחראי על המקוה מחוייב בהשבת אבידה על חפצים שנשכחו שם. יש דס"ל שחייב בהשבה שנחשב באיסורא בא לידו שמיד שנשכח זכה ונתחייב האחראי בהשבת אבידה ורק אח"כ כשנודע לבעל האבדה על אבידתו הוא התייאש (הזכר בשו"ת אבן ישראל ח"ח סי' צ"ז).

לא. אבל הרבה פוסקים ס"ל שבמקום ציבורי כמו מקוה או בית הכנסת וכדומה לא שייך הדין באיסורא באה לידו, ולכן כשעבר זמן סביר שנתייאשו הבעלים, האחראי, הבלו או שאר כל אדם יכולים לזכות בהם ויעשו בו כטוב בעיניהם (ש"ת אבן ישראל שם).

תקנה לחפצים הנשכחים במקומות ציבוריים

לב. **מודעה.** מכיון שהרבה חפצים נשכחים במקומות ציבוריים כמו מקוה, טוב לתקן שידועו ויפרסמו לכל הבאים בשעריו, שאם לא יבוא בעל האבידה עד זמן מסויים כגון שלושים יום, אזי האבידה תהיה הפקר ושייכת למקוה או למוצאה, ויהיה מותר לאחראים לעשות בו כטוב בעיניהם, ובהגיע הזמן יהיה מותר לאחראי למוכרו, לזרוק או לקחת לעצמו (ש"ת שבת הלוי ח"ה סי' ר"ח, שו"ת מנחת יצחק ח"ח סי' קמ"ו).

לג. **מפנים בכל שבת מברכין.** יש מקוואות שמפנים כל החפצים שנשארו במקוה בכל זמן מסויים כגון בכל ערב שבת מברכין. אז, אם קיימת מודעה שמודיעה לרבים שבכל שבת מברכים מפנים את כל החפצים, אזי מותר לעשות כן, וכשמפנים החפצים והם מונחים בחוץ, יכול כל אחד לקחת מה שרוצה כגון מגבות, בגדים, שמפו, סבון וכדומה, שהרי הכל נעשה הפקר, כי על דעת כן נכנס הטובל מתחילה.

לד. אבל אם תולים מודעה כזאת רק כמה ימים לפני שבת מברכים, באופן שאפשר שאחד בא לפני תליית המודעה ולא היה מודע לכך, אין החפצים נעשים הפקר.

דיני הזיקות

הניח משקפיים על ספסל וניזוקו

לה. **על ספסל במקוה.** מעשה באיש אחד שהניח המשקפיים מעל ערימת בגדיו על גבי ספסל במקוה, ובא אחר ונתיישב על בגדיו של הראשון ושבד העדשות של המשקפיים, שבמקרה היו יקרות מאד, האם צריך לשלם.

לו. מכיון שבדרך כלל כל אחד מניח בגדיו על גבי הספסל ואז נהיה כמקום מיוחד שלו, אין לשני רשות לשבת על בגדיו, ולכן הוא פשע בזה שהתיישב על בגדיו של הראשון, וחייב לשלם על העדשות, וחייב לשלם העלות שעולה לקנות עדשות חדשות. (מ"ר הגר"י בלויא הזכר בספר החשוב, אגודת אוזב להגרא"ז בלייער, ב"ק דף י"ע"ב).

לז. אמנם אם חדר ההלבשה צפוף מאד באופן שכל אחד מניח חפציו על של חברו, כגון בשבועות לפנות בוקר בעלות הבוקר, או חצי שעה לפני כניסת השבת, שאז על הבעלים להיזהר מלהניח משקפיים במקום שיכולים להינזק, אזי יתכן שפטור מלשלם, והכל לפי הענין.

מצלמות אבטחה

להודיע שקיים מצלמות

לח. יש פעמים שצריך לשים מצלמות אבטחה במעגל סגור בחדר הלבשה של המקוה מכיון שיש לפעמים גנבים שמרוקנים את הכיסים של אחרים ר"ל, וכן משום שיש צורך לדאוג על בטיחות בחורים וילדים במקוה מאנשים רעים. אולם מאחר שהוא מקום גריש וצריכים לשמור על פרטיות האדם, במדה שמקוה מתקינה מצלמות לבטיחות המקום, צריכים הם להודיע לרבים ע"י מודעה שקיימת מצלמות לבטיחות המקום, ואז מי שנכנס לשם נכנס על דעת כן ובידוע לו שהוא מצולם.

השבת אבידה על ידם

לט. אדם שמצא דבר שאין בו סימן כגון כסף במקום שקיימת מצלמות, אין חיוב למוצא האבידה לטרוח אצל האחראי על המקוה כדי להסתכל במצלמות מי בעל האבידה, כי זה טירחא מרובה וגם יכול לעלות כסף לבעל האבידה שיתכן שיצטרך לשלם על שכר בטלה של האחראי, וגם אין בהכרח שיכירו את בעל האבידה בפנים או שלא ידעו את פרטי התקשרות של בעל האבידה, ויתכן שגם במקרה כזה יש יאוש בעלים שהרי בעל האבידה אינו יודע איפה נאבד לו הכסף (הגר"ח קרליץ, וישמע משה ח"ב סי' רכ"ז).

מ. **סכום גדול.** אכן אם מצא סכום גדול של כסף במקום שישנם מצלמות, יתכן שאין כאן יאוש בעלים, משום שבעל האבדה יטרח וישלם כסף למצוא את כספו, וא"כ חייב מוצא הכסף לבדוק במצלמות (פסקי המשפט סי' רס"ב אות י').

נתרם לרגל שמהת לידת הבת בשעתו"מ ובמו"ט להרה"ג ר' צבי בן ציון לאנגער שליט"א מהשובי הלומדים בעיר מאנסי בן הרב הנאון רבי נחמיה לאנגער שליט"א וחתן מורינו הרב ר' חיים אהרן בלייער שליט"א קידושא רבא תתקיים בביתו בשי"ק פ' בא 25 Renfrew Road, Chesnut Ridge, Monsey אי"ה בהשתתפות מורינו הרב שליט"א שיוזבו לנדלה לתורה לחופה ולמעש"ט ולהמשיך ללמוד מתוך הרהרות, הרעת ונחת דקדושה מכל יוצאי חלציו

נתרם לע"נ האשה צביה בת גרשון ע"ה נפטרה כ"ט טבת תשפ"ג כוס תנחומין למשפחת שפר

נתרמה ע"י הרוצה בעילום שמה לזכות בזיווג הגון בקרוב ממש

נתרם לז"נ מודה"ר אברהם ב"ר משה בלייער ז"ל שו"ב ש"צ מ"צ - באיללאק - נפטר ג' שבט תרס"ב אחרי שנחלה ציוה לפתוח חלון וקרא קר"ש ונפטר מנוח"כ וזעראם

הגליון נתרם לז"נ מו"ה הרה"ח ר' משה ב"ר חיים אפרים פרענקל ז"ל מגזע אראלים ותרשישים נוי"ג לרבותינו הק' הרה"ק ישמח משה וייטב לב נפטר בשם טוב בקדושה ובטהרה ומנו"כ במנו"ו - ד' שבט תשס"ה שימליץ טוב על נכדיו הצריכים לזיוונים הגונים